

**ВИКОНАВСЬКА ТА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
С. І. БЕЗЮЛЕВОЇ У СВІТЛІ ПРОДОВЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ
«ЕТАЛОННОЇ ШКОЛИ» СПІВУ**

Будучи однією із сфер національної самоідентифікації, вокально-виконавська культура має саморегулюючий характер, розвивається під впливом культурно-історичних процесів і виконує функції не тільки збереження і трансляції культурних цінностей, а й їх постійного народження і переосмислення в області комунікації та творчості. Поняття національної вокальної школи визначається, насамперед, своєрідністю виконавського стилю, самобутністю національної культури, визначеним еталоном звучання голосу. Відомо, що до середини ХХ століття декламаційність французького оперного співака відрізнялася від виразного, проникливого співу представників російської вокальної школи, а легкість емісії, блиск колоратур і іскрометних пасажів італійців – від інструментального звучання голосу німецького вокаліста. На думку дослідниці Ірини Ульєвої, в середині ХХ століття відбулося нівелювання національних шкіл, тому в даний час навряд чи правомірно говорити про національні школи – адже існує єдина еталонна школа вокального мистецтва [15]. З іншого боку, узагальнюючи досвід, накопичений в наукології і мистецтвознавстві, можна зробити висновок про те, що «школа виступає як особливий тип комунікації, здійснюваної в синкретисі подвійного процесу створення і навчання творчої діяльності. Це дозволяє вважати її атрибутивними особливостями міжособистісні зв'язки, специфічні форми колективності» [7]. Школа в мистецтві завжди виступає у вигляді своєрідної творчо-педагогічної і творчо-наукової парадигми.

Загальновідомо, що формотворче значення для всіх європейських вокальних шкіл мало оперне мистецтво Італії. Відзначаючи цей факт, Л. Ярославцева пише: «Не заперечуючи, а підкреслюючи національні особливості французької та німецької опер, особливо на перших етапах їх розвитку, не можна не відзначити домінуючого впливу італійської школи на розвиток вокального мистецтва у всіх європейських країнах. Більшість вокальних педагогів, діяльність яких була результативною, дотримувались методичних принципів

виховання співака і його голосу, сформульованих в основному видатним учителем співу Італії Ф. Ламперті» [16]. Науковець Є. Мелякіна також дотримується думки щодо згладження відмінностей між національними вокальними школами. Згідно її визначення, характерними ознаками еталонної школи співу є «досконале володіння вокальною технікою, розширення запасу виразових засобів (нових тембрів, динамічних відтінків), вміння розпоряджатися регістровими режимами, володіння різними виконавськими стилями» [14]. Натомість, дослідниця Олександра Мельник стверджує, що з точки зору парадигматики нівелювання не відбулося – адже установки, необхідні для формування співочого голосу, однаково характерні для будь-якої національної специфіки. Однак зазначена специфіка розкривається на іншому рівні, який можна позначити як стильово-мовний або репертуарний. Мова йде про використання відповідного музичного матеріалу, який залучається для навчання співака, де і закладаються основи національної стилістики в навчанні співу [13].

Проблема вокального мистецтва в сучасному науковому світі є досить дослідженою, але вивчення творчої діяльності співаків Закарпаття носить скоріше епізодичний, ніж закономірний характер, тому досі майже відсутні методологічні та теоретичні праці з цілісним аналізом сучасних тенденцій у творчості закарпатських виконавців. Для більш адекватного розуміння творчості митця потрібен вузькоспеціальний підхід до історико-теоретичного та мистецтвознавчого аналізу. Вирішення даного питання відповідає запитам сучасності, що, в свою чергу, підкреслює важливість даного дослідження. У статті здійснено спробу окреслити найважливіші досягнення співачки і викладача С. І. Безюлевої у сфері виконавської та педагогічної діяльності, подавши їх у світлі продовження традицій еталонної школи вокального мистецтва. Щоб з'ясувати актуальність даної проблеми саме у контексті огляду творчого шляху співачки, подамо коротку біографічну довідку.

С. І. Безюлева народилася 10 квітня 1944 року в м. Алма-Аті. Батько, Іван Андрійович, був військовим, тому сім'я часто переїжджала. Світлана Іванівна з дитинства захоплювалася співом. У школі займалася вокалом, брала участь у концертах хорових колективів, часто відвідувала огляди художньої самодіяльності, знайомилася із закарпатськими мистецькими колективами, цікавилася піснями, народними мелодіями, танцями [9]. Після переїзду до Ужгорода Світлана Іванівна навчалася в Ужгородській спеціалізованій школі № 3.

Батьківщина матері – м. Себез Псковської області. Там у Будинку піонерів Світлана Іванівна співала у складі тріо. Це було ще під час навчання у школі. У 19 років поступила в Бакинське державне музичне училище імені Асафа Зейналлі на вокальний відділ (вечірня форма навчання)¹.

Роки навчання Світлани Іванівни Безюлевої в Бакинському музичному училищі – 1963–1967. Навчалася вона у класі педагога Ахундової Ельміри Агаєвни, солістки Азербайджанського державного академічного театру опери та балету ім. М. Ф. Ахундова [2]. Ельміра Агаєвна була випускницею Азербайджанської державної консерваторії імені У. Гаджибекова; там вона навчалася співу у народного артиста СРСР, видатного оперного співака Муртуза Мамедова – лірико-драматичного тенора, відомого за псевдонімом «Бюль-Бюль-огли» («Син солов'я») [11]. Свого часу цей співак успішно завершив стажування при Міланській консерваторії, повернувся на батьківщину і почав викладати на кафедрі сольного співу. Педагогічну роботу він поєднував з виконавською. М. Мамедов дуже швидко став одним із провідних викладачів вокалу. У 1940 році Бюль-Бюль-огли отримав звання професора і став завідувачем кафедри [4].

Як було сказано вище, Світлані Іванівні пощастило навчатися у його вихованки. В той час (а саме – в 1966 році) талановитий хоровий диригент Едуард Новрузов організував Азербайджанську державну хорovu капелу. До її складу увійшли високопрофесійні співаки,

¹ Вищеназване училище є середнім спеціальним навчальним закладом, що готує національні кадри музикантів. Ще в 1895–1896 роках випускниця Тифліської і Московської консерваторій А. Н. Єрмолаєва заснувала в Баку приватну музичну школу, яка в 1901 році функціонувала при бакинському відділенні Російського Музичного Товариства; на її основі в 1916 році було створено музичне училище. Тут велися заняття з вокалу, викладалася гра на скрипці, віолончелі та інших інструментах. У наступні роки число учнів зростало, а педагогічний склад збагачувався фахівцями. У 1953 році навчальному закладу було присвоєно ім'я його випускника – відомого азербайджанського композитора Асафа Зейналлі. Пізніше, у 1999–2000 навчальному році, рішенням Міністерства освіти Азербайджанської республіки училище було перейменовано в Бакинський музичний коледж. За більш ніж столітній період свого існування цей навчальний заклад виховав понад вісім тисяч музичних кадрів різних спеціальностей. Його вихованці є відомими музикантами, що відіграють важливу роль в музичному житті як Азербайджану, так і зарубіжних країн [2].

випускники вокального та хорового факультетів Азербайджанської державної консерваторії. З перших днів своєї діяльності капела стала одним із провідних музичних колективів республіки. Завдяки активній творчій діяльності Е. Новрузова, капела зайняла почесне місце серед кращих хорових колективів колишнього Радянського Союзу. У роки його керівництва (1966–1980, 1985–1993) репертуар капели містив найскладніші твори з хорового репертуару світової класики, а також велику кількість хорових творів азербайджанських композиторів [12].

Ще під час навчання Світлану Іванівну запросили на роботу в цю капелу. Робочий графік був таким: з 11.00 до 14.00 вона працювала, ходила займатися до Ельміри Агаєвни додому (з Світланою Іванівною вони здебільшого працювали над вокальними вправами), а ввечері ходила по розкладу на заняття [9]. На державних іспитах в музичному училищі був присутній завідувач кафедри сольного співу Азербайджанської державної консерваторії Камал Керімов – заслужений артист АРСР, соліст Азербайджанського державного академічного театру опери та балету, ще один колишній вихованець Муртуза Мамедова [11]. Він одразу звернув увагу на перспективну співачку і сказав, що її можна зарахувати студенткою консерваторії без проходження вступних іспитів. Але через сімейні обставини Світлані Іванівні знову довелося повернутися на Україну. В Ужгороді вона звернулася до видатного місцевого педагога-вокаліста Андрія Задора. Прослухавши співачку, викладач порадив їй поїхати на консультацію до Львівської консерваторії. Світлана Іванівна потрапила на прослуховування до П. Кармалюка, який високо оцінив її вокальну техніку і порадив готуватися до вступу. На жаль, того року у вступних іспитах брало участь дуже багато обдарованих співаків-мужчин, і Світлану Іванівну не зарахували до складу студентів, віддавши перевагу саме їм. Пізніше вона цілком випадково зустрілася в Ужгороді з О. Дарчуком, котрий порадив їй поступати до Одеси. Це було в 1968 році. Світлана Іванівна звернулася туди, і незабаром отримала офіційний лист особисто від завідувачки кафедрою сольного співу Одеської консерваторії, народної артистки України Ольги Миколаївни Благовидової з пропозицією приїхати на консультацію [9].

На прослуховуванні вона виконала романс Антоніди з опери «Життя за царя» М. Глінки. У результаті С. Безюлеву було прийнято на II підготовчий курс Одеської консерваторії ім. А. Нежданової

(вечірня форма навчання). Наступного року її перевели на I курс – таким чином, навчання в Одесі тривало 6 років (1968–1974). Навчалася спочатку у класі викладача Ольги Миколаївни Благовидової [3], пізніше – у заслуженої артистки України, солістки Одеського державного театру опери та балету Таїсії Володимирівни Мороз. Співачка згадувала, що у способі викладання вокалу між викладачами музичного училища м. Баку і Одеської консерваторії особливої різниці не було. Звичайно, рівень консерваторії висував нові, якісно вищі вимоги щодо програми. Значно вищим був і рівень самого викладання [9]. Однак у академічному вокалі найважливішим, уніфікуючим поняттям є так звана «еталонна школа співу». Цієї ж думки дотримується дослідник Б. П. Гнидь. У своїй праці «Історія вокального мистецтва» він зазначає: «В середині ХХ ст. відбувалося помітне зближення вокальних шкіл. Співаки з першокласними голосами і високою культурою співу з'являються в багатьох країнах світу. Сьогодні ми можемо говорити про «еталонних» співаків, які вміють насамперед відмінно виконувати музику свого народу, а також володіють блискучою вокальною технікою для виконання класичного європейського репертуару, переключаючись з однієї манери співу на іншу» [6]. На думку Світлани Іванівни, головні положення еталонної школи співу включають в себе правильну роботу співацького дихання та поєднання високої позиції з використанням грудного регістру голосу [9].

У 1974 році, після закінчення Одеської консерваторії, співачка отримала направлення на роботу в Академічний хор ім. П. Майбороди Національної радіокомпанії України (Хор Українського радіо). Зауваживши професійний ріст співачки, її запросили на посаду солістки Київського державного театру оперети. За пропозицією першого заступника Міністра культури УРСР Ярослава Вітошинського, Світлану Іванівну було переведено на посаду солістки до Харківського державного академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка [9]. Там вона відразу справила хороше враження. Дебютною для співачки стала партія Джильди в опері Дж. Верді «Ріголетто». Серед інших яскравих оперних образів у інтерпретації С. Безюлевої можна назвати партії Віолетти («Травіата» Дж. Верді), Лючії ді Ламмермур з однойменної опери Г. Доніцетті, Розіни («Севільський цирульник» Дж. Россіні), Іоланти з однойменної опери П. Чайковського, Оксани («Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського). Партії з опер зарубіжних композиторів спочатку викону-

валися в перекладі на російську мову, пізніше – мовою оригіналу. Багато партій вивчала у творчому тандемі з талановитим концертмейстером Інною Черничко [9]. На початку роботи між Світланою Іванівною і тодішньою солісткою Харківської опери, народною артисткою УРСР Валентиною Федорівною Аркановою (колоратурне сопрано) відразу виникла своєрідна творча конкуренція, однак з часом вони суттєво зблизилися і не раз допомагали одна одній. До прикладу, одного разу Валентину Федорівну потрібно було замінити у опері «Царева наречена» М. А. Римського-Корсакова, і про цей факт стало відомо тільки за дві години до вистави. Світлана Іванівна погодилася виступати і з успіхом виконала партію Марфи.

У результаті наполегливої праці співачка стала провідною солісткою Харківського оперного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка. У Харківській опері С. Безюлева пропрацювала понад 20 років (1974–1994 рр.). В той час вона дуже товаришувала із солісткою Київського театру опери та балету, видатною співачкою Євгенією Семенівною Мірошніченко. Їхнє знайомство відбулося під час репетиції опери Й. Штрауса «Казки Віденського лісу», де Світлана Іванівна виконувала знаменитий «Вальс». У ході репетиції раптом пролунав голос із залу – «Добре співаєш!». Це була Є. Мірошніченко. С. Безюлева і досі вважає її своєю найкращою творчою подругою і наставницею. За спогадами співачки, Є. Мірошніченко була дуже доброзичливою, чуйною людиною, але у питаннях творчості – надзвичайно безкомпромісною і вимогливою. Одного разу Світлана Іванівна хотіла проконсультуватись із нею щодо партії Лючії ді Ламмермур з однойменної опери Г. Доніцетті. Євгенія Мірошніченко дуже суворо вказувала їй на недоліки у виконанні, і заняття закінчилося сльозами. На запитання чоловіка, який заглянув до класу, Є. Мірошніченко відповіла: «Ми просто добряче позаймались» [9].

До Ужгорода вона повернулася знову ж таки за сімейними обставинами, щоб підтримати стару матір. Спочатку їй запропонували посаду солістки Закарпатського народного хору (тоді керівником колективу був Петро Петрович Сокач). В цей час співачка багато подорожувала з гастрольями по Європі – співала в Чехословаччині, Австрії, Німеччині, Італії, Франції. Особливо запам'ятався виступ у Домському соборі в Ризі (Латвія), де Світлана Іванівна виконувала знаменитий твір Дж. Каччіні «Ave Maria». Часто виступала разом із співачками М. Зубанич, О. Хархаліс-Ільницькою, Н. Підгородською. Пізніше майже протягом року викладала вокал в Ужгородському училищі культури.

З 1994 року С. Безюлева почала працювати ілюстратором в Ужгородському державному музичному училищі імені Д. Є. Задора, і вже через півроку її запросили сюди на основну викладацьку роботу. Тоді відділ «Академічний спів» очолювала Георгіна Василівна Бохорська, а директором училища був В. М. Білей.

В училищі Світлана Іванівна так само пропрацювала 20 років (1994–2014 рр.) [5]. Георгіна Василівна дуже допомагала їй у роботі із студентами: давала поради щодо викладання, допомагала з вибором репертуару, підтримувала у всіх починаннях. Згодом тісна творча дружба пов'язала її з викладачем Наталією Миколаївною Куклишиною, яка пізніше очолила вокальний відділ УжДМУ, та викладачем О. О. Левицькою.

Серед випускників С. Безюлевої найбільш яскравими варто вважати солістку Київського національного академічного театру опери та балету Галину Григорчак (сопрано), солістку Харківського театру опери та балету імені М. В. Лисенка Христину Король (лірико-колоратурне сопрано), оперну співачку та викладача вокалу у м. Лондон Адріану Пилип (сопрано), заслужену артистку України Квітославу Добромільську-Гігу (досягла успіху у естрадному вокалі), співака та організатора музичних фестивалів Івана Пилипця (тенор), студентку ОНМА імені А. Нежданової Іванну Свиду (лірико-колоратурне сопрано), та багатьох інших.

Світлана Іванівна завжди дуже уважно ставилася до природних голосових якостей студента. Вважала неприпустимим виконання занадто складних програм. На її думку, голос повинен розвиватися дуже поступово, але з незмінною тенденцією до покращення. «Те, що було вчора, сьогодні повинно звучати хоча б на піввідсотку краще» – зазначала співачка [9].

Велику увагу С. Безюлева звертала на виконання вправ і вокалізів, радила збільшувати співацьке навантаження поступово. Водночас, не пропонувала своїм вихованцям занадто простих творів, справедливо вважаючи, що для початківців якісне виконання мініатюр є досить непростим завданням. У репертуарі студентів Світлани Іванівни були кращі зразки української та зарубіжної класики, обробки народних пісень. Усі програмові вимоги викладач вміла підпорядковувати індивідуальним можливостям і здібностям студентів. Вона часто радила студентам слухати записи якісного виконання оперних арій та романсів майстрами вокального мистецтва. Виховання молоді у напрямку продовження традицій еталонної школи

співу можна окреслити її словами: «Рівень розвитку співака насамперед залежить від якості його вокальної техніки та тембральної краси голосу. Надзвичайно важливим є питання вирівнювання регістрів та досконалої роботи дихання; окрім цього, справжній митець повинен добре орієнтуватися у стилістиці виконуваних творів, розуміти їхні особливості» [9]. У процесі роботи С. Безюлева була вимогливою, завжди мотивувала студентів до самовдосконалення, виховувала у них бажання розвиватися всебічно. Під час роботи над програмовими творами з великою повагою ставилася до авторського тексту – як поетичного, так і музичного. Вважала, що під час трактування того чи іншого образу насамперед варто зважати на першоджерела. Світлана Іванівна вважала спів найважчим видом мистецтва, а наступним – балет. Її вислів – «співати душею і серцем, і берегти свій талант» [9].

Після закінчення свого навчання її випускники ще довго приїжджали до неї на заняття, щоб отримати влучні поради для власного творчого зростання. Оперна співачка та викладач вокалу у м. Лондон Адріана Пилип згадує: «Я просто не можу висловити, яким стимулом Світлана Іванівна була для усіх своїх вихованців і для мене особисто. Вона була для нас прекрасним прикладом, оскільки мала за плечима серйозну виконавську кар'єру. Досі пам'ятаю її слова: «Завжди керуйся своєю зіркою; бачиш її в небі – ніколи не звертай убік». Звісно, життя є непростим, і не завжди нам вдається виконати усе задумане; але ця її настанова завжди додавала мені сили» [8].

Підсумовуючи викладений вище матеріал, можна зробити важливі висновки. Культурно-історичні процеси, що відбувалися протягом XVIII–XX ст., призвели до взаємозбагачення національних вокальних шкіл, і, в результаті – до утворення єдиної еталонної школи вокального мистецтва. Водночас, колективний характер національних шкіл не означає нівелювання ролі творчих індивідуальностей. Будь-яка школа існує й актуалізується тільки завдяки діяльності її представників. Саме вони є не тільки носіями традицій того чи іншого напрямку, а й їх засновниками. Творчий шлях Світлани Іванівни Безюлевої можна розглядати як приклад збереження традицій еталонної школи співу. Її виконавська та педагогічна діяльність, безумовно, є важливим особистим внеском у розвиток вітчизняного вокального мистецтва і культури академічного співу на Закарпатті зокрема.

Література

1. Арсеньева Т. Памяти Ольги Благовидовой / Тина Арсеньева // Вечерняя Одесса. – № 169 (9497). – 2011. – 10 ноября.
2. Бакинський музикальний коледж / Енциклопедія «Мугама». – Електронний ресурс [http://mugam.musigi-dunya.az/ru/b/baku_mus_collej.html].
3. Бржестовская Н. Ольга Благовидова – золотой голос Одесской оперы / Н. Бржестовская // Одесская жизнь. – Вып. 40. – 2010. – 6 октября.
4. Бюль-Бюль-оглы / Музыкальная энциклопедия: в 6 т. // Гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М.: Советский композитор, 1973. – С. 632–633.
5. Відділ «Академічний спів» Ужгородського державного музичного училища імені Д. С. Задора / Електронний ресурс [http://muzdepartament.uz.ua/index.php?show=static&id=6].
6. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва / Б. Гнидь // К.: НМАУ, 1997. – С. 5.
7. Дедусенко Ж. В. Виконавська піаністична школа як рід культурної традиції / Ж. В. Дедусенко // Автореф. дис. на здоб. наук. ст. канд. Мистецтвознавства. – К., 2002. – 20 с.
8. Інтерв'ю Г. Данканич із оперною співачкою А. Пилип (Ужгород, лютий 2015 року).
9. Інтерв'ю Г. Данканич із С. І. Безюлевою (Ужгород, 29 серпня 2014 року).
10. Історія кафедри сольного співу ОНМА імені А. В. Нежданової / Електронний ресурс [http://odma.edu.ua/ukr/about/history/solniiy_spiv].
11. Касимова Х., Юсифова Л. Вокальна кафедра Бакинської музикальної академії / Хураман Касимова, Лятафет Юсифова // Електр. ресурс [http://www.musigi-dunya.az/new/read_magazine.asp?id=1507].
12. Мамедова Л. Становление и развитие хорового исполнительского искусства в Азербайджане (до второй половины XX века) / Лейла Мамедова // Автореферат диссертации на соискание научной степени кандидата искусствоведения. – Баку, 2005. – 28 с.
13. Мельник А. Вокальная школа как художественно-методическая парадигма / А. В. Мельник // Вісник Міжнародного Слов'янського університету: серія «Мистецтвознавство». – Том XV, № 1. – Харків, 2012. – С. 17–27.
14. Мелякина Е. Вокальное искусство Мордовии в историческом контексте / Елена Мелякина // Автореферат диссертации на соискание научной степени кандидата искусствоведения. – Саранск, 2011. – 182 с.
15. Ульева И. Если Вы любите петь: монография / Ирина Ульева // Електронний ресурс [http://belcanto-2004.narod.ru].
16. Ярославцева Л. Опера. Певцы. Вокальные школы Италии, Франции, Германии XVII–XX веков / Л. К. Ярославцева – М.: Издательский дом «Золотое Руно», 2004. – 200 с.

Анна Данканич. Исполнительская и педагогическая деятельность С. И. Безюлевой в свете продолжения традиций «эталонной школы» пения. В статье исследуется жизненный и творческий путь Светланы Безюлевой, рассматривается ее личный вклад в развитие отечественного искусства. Исполнительская и педагогическая деятельность певицы анализируется в контексте продолжения традиций эталонной школы пения.

Ключевые слова: Светлана Безюлева, исполнительская деятельность, вокально-педагогические принципы, эталонная школа пения.

Hanna Dankanych. Performing and pedagogical activity of S. I. Bezyuleva in the context of continuation of traditions of «model school» of singing. In article the biography and the career of Svitlana Bezyuleva is examined, her personal contribution to development of domestic art is considered.

Concept of national vocal school should be defined first of all by an originality of performing style, identity of national culture, a certain standard voice sounding. According to the researcher Irina Ulyeva, in the middle of the XX century there was a leveling of national schools. Therefore, now it is hard to speak about national schools – after all there is a uniform model school of vocal art. However, the researcher O. Melnyk claims that from the paradigmatic point of view the leveling didn't occur. According to her opinion, the necessary formation of a singing voice is equally characteristic for any national specifics.

In the article the attempt to outline the most important achievements of the singer and teacher S. I. Bezyuleva in the sphere of performing and pedagogical activity is made; they are analyzed in the context of continuation of traditions of «model school» of vocal art.

S. I. Bezyuleva was born on April 10, 1944 in Alma-Ata. After moving to Uzhgorod, Svitlana Ivanivna studied at Uzhgorod specialized school No. 3. Later, at the age of 19 years she began to practice singing in the Baku state musical school of Asaph Zeynalla (evening form of studying). She studied there for four years (1963–1967) in a class of the teacher Elmira Agayevna Akhundova, soloist of the Azerbaijani state academic opera and ballet theater of M. F. Akhundov. During state exams at high musical school there was honored artist of the ASSR, the soloist of the Azerbaijani state academic opera and ballet theater, manager of chair of solo singing of the Azerbaijani state conservatory Kamal Kerimov. He paid attention to the perspective singer and told that she can become the student of conservatory without passing of entrance exams.

However, because of family circumstances Svitlana Ivanivna had to return to Ukraine once more. She was accepted on the II preparatory course

of the Odessa state conservatory of A. Nezhdanova, on an evening form of studying. Next year she became to study at the I course – thus, her studying in Odessa lasted 6 years (1968–1974). At the very beginning she studied in a class of the teacher Olga Mykolaivna Blagovidova, later – by her follower Taisiya Volodymyrivna Moroz, the honored actress of Ukraine, the soloist of the Odessa state opera and ballet theater. After the termination of studying in the Odessa conservatory the singer has received the direction to work in the Academic chorus of P. Mayboroda of the National radio company of Ukraine (Chorus of Ukrainian radio). There she was noticed and offered the soloist's position at the Kiev state operetta theater. According to the proposal of the First Deputy Minister of Culture of USSR Yaroslav Vitoshinsky, Svitlana Ivanivna was transferred to the soloist's position in the Kharkov state academic opera and ballet theater of M. V. Lysenko.

She appeared at the stage in Gilda's part in «Rigoletto» by G. Verdi. Very brightly she performed parts of Violetta (G. Verdi's «Traviata»), Lucia («Lucia di Lammermoor» of G. Donizetti), Rozina («The Seville barber» G. Rossini), Iolanta from the same-named opera of P. Tchaikovsky, Oksana («The Zaporozhets beyond Danube» of S. Gulak-Artemovsky). S. I. Bezulyeva returned to Uzhgorod because of family circumstances, to support her old mother. At first she was employed the soloist of the Zakarpatyie national chorus (at that time the head of collective was Petro Petrovich Sokach). Right then she often traveled with tours across Europe – she sang in Czechoslovakia, Austria, Germany, Italy, France. Performance in the Domska cathedral in Riga (Latvia), where Svitlana Ivanivna carried out the well-known work of G. Caccini «Ave Maria», was especially remembered. Many times she sang with nice singers M. Zubanych, O. Harkhalis-Ilnitska, N. Pidgorodska.

Since 1994 she began to work as the illustrator in Uzhgorod state musical school of D. E. Zador, and only in half a year she was invited here to the main place of work as vocal teacher. There Svitlana Ivanivna worked for 20 years (1994–2014). She always paid great attention to practicing exercises and vocaleses. At the same time, she didn't offer to her students too simple works, fairly considering, that their qualitatively execution is very difficult. Svitlana Ivanivna was able to subordinate all program requirements to individual opportunities and abilities of the student. The career of Svitlana Ivanivna Bezyuleva is a fine example of continuation of traditions of model school of singing. Certainly, her performing and pedagogical activity is an important personal contribution to development of domestic vocal art and culture of the academic singing in Zakarpattya particularity.

Keywords: Svitlana Bezyuleva, performing activity, vocal and pedagogical principles, model school of singing.